

Taotlõja lugu: Peipsile vallalõ Lüübnitsa külä

Piiriveere Liidrist LEADER-toetust taotlõnu' MTÜ Lüübnitsa Küläseltsi tegemist kõnõlõsõ' külävanõp Sarja Urmas ja projekti ellõvimist avitanu' Jorsi Helen.

Lüübnitsa külä om Setomaa valla põhajaoah väigokõnõ küläkene. Küläh eläs umbõs 80 inemist. Lüübnitsa küläh om hulga armastust. Külä nimi om pant Piitre I puult ja tulõ vinnekeelidest sõnast „Ljubov“.

Külä tiidäs sibulakasvatusõ ja Lüübnitsa sibula- ja kala-laada poolõst. MTÜ Lüübnitsa Küläselts om teküs, Kau koolitusil, organisiiir üritüisi ja arõndas õkapiteh külä. Sool aastagalt panti KOP programmi abiga' külä turvakaamera', uvvõndõdi piirkunnakaart ja tiadõtõtahvli. Päälõ „Aasta külä 2019“ võitmist Kau külä kaemah hulga külälisi nii jala, bussõ, massinidõ, jalgrattidõ ku ka' paatõga'.

2018. aastaga keväjä otsust Lüübnitsa küläselts paranda' külärähva ligipäsemist Peipsile ja turistie ligipäsemist Peipsil Lüübnitsa külä. Tuu jaost ollõ olõmah kõbulinõ maapala, mia aastit tagasi ollõ tuu-aolitsõl Miktämäe vallavaltsusõl ant kasutusõ kõigilõ nui-lõ küläläinikilõ, kinkõ krundi' külgnõ-ei Peipsi järvega'. Inne ollõ tuu kala kokkoostupunktina kasutusõ olnu' kotus. Tämbätsil päväl om kinnistu' tsirkakaemistorni ja avaligu ojomiskotusõ lähkoh.

Õt küläseltsi hindä rahasaiss om kehvä, sis küüsiiti rahha Piiriveere Liidri ettevõt-lusõ arõndamisõ meetmest. Küläselts näge suurt võimalust tuuh, õt vahtsõnõ ojov

Lüübnitsa mehe'.

Eräkogo pilt

sadamasild luu võimalusõ kultuurikollektiivel, kohalikõl toitulustusõ ja käsütü pakijl ja laivasõitõ pakvil firmadõl sääl' kokko panda', õt kuuh ütidselt piirkunda tutvusta'. Samah luu tuu võimalusõ Setomaaõl reise kõrraldavidõlõ ettevõttilõ, Verska sanatooriumilõ, Rapi-nä sadamalõ, Seto Line Reisele vahtsõ litõmbava turismituutõ vällätüütämisõs.

Ku projekt 2018. aastaga suvõl rahastusõ sai, sis naas küläseltsil käpe tüü. Vabataht-ligu' avidi' kutosõ ettevalms-tamisõl ja ojova sadamasilla sissenõstmisõl. Sadamasilla

valmstaja ja paikapandja ollõ Eesti kõgõ parep ojova sadamasilla tegijä – Top Marine OÜ, kiä ollõ küläseltsile õgal sammul uma tiidmisiga' hüäs partneris. Jo 2018. aastaga suvõl kõrraldi' Verska sanatoorium ja Seto Line Reisis OÜ kuuh õganädälisi ekskursioonõ Verskast Lüübnitsaha. Lüübnitsa kala- ja sibulalaadal ollõ kõigil hingiisil võimalus osa võtta' ringreisest Peipsil. Kähos 2019. aastaga suvõl Peipsi järve viitasõ lupa-sa Seto Line Verskahe sõitõ tegeväl reisilaval Maafal Lüübnit-saha sisse sõita', a tulõviguh

õm kindlahe plaanih nuid reise edesi tetä'. Kõgõ tähtsõp om, õt Lüübnitsa küläl om availik kaasaigõnõ sildumiskotus kõig-i jaos. Tuu om viih aastak läbi ja tedä kasutasõ' ka kohaligu' kala- ja paadimehe'.

Kindlahe ollõ vahtsõõ sada-ma ojovast sildumiskotusõst api, õt külä sai Eestimaa „Aasta Külä 2019“ tiitli. Lüübnitsa külä tehnas Piiriveere Liidrit tulõmuslugu kuuhüü iist!

Lisainfo

Facebook: Lüübnitsa külä

Seto koolilatsõ' Irboskah

27. septembrikuu pääväl sai teos tuu, midä Setomaa latsõ' jo pikkä aigu oodi': näide käük tõispuul kontrolljuunt, Vinne ala jäänü Setomaal. Päämine tsiht ollõ matkaminõ ümbre Irboska järve ja Irboska kandi kaeminõ.

KAMBRIMÄE EVI

Meremäe kooli oppaja

Üle kontrolljoonõ vai – nigu parhilla' jo üldäs – üle riigi-piiri lätõsime Koidulah ütitselt: Meremäe, Miktämäe ja Verska latsõ' ja oppaja', miika ollõ' üteh reisijuh' Kaudõja Ahto ni projektijuh' Hörna Aare ja Leima Evelin.

Irboskah pakuti meele kõgõ-päält pliinitarõh pliiine ja tsäid. Ummapääd lasti meid Irboska linnusõhe käuma ja kaema, mis latsilõ miildü hõste – sai kaia' tuud, mis huvvi pak. Üstõõsõ võiki tulõ töisilõ ütlemmõ, õt tulko' sinnä', sääl om väiga põnnõv. Nii sai allakirotna ka ar' käutus treppe piteh sügäväl maa all, koh trepp lõppi üte sinnä' pantu luukere pildiga. Kaehus ümberetsõri linnusõ müüre päält ollõ väiga illos: stükav org, oro põhaj jilov, järvel kalamiiski loodstiguga.

Matkalõ lätõsime üteh Pet-sere ja Irboska latsi ja oppa-jidõga. Nuusama' latsõ' ollõ' meil Obinitsah laagrih ja käve' ka Seto Kuningriigi latsipä-väl ja kuningriigih ka. Latsõ' sai' jal' kokko ummi sõpruga. Ütehkuuh tetti ka Irboska lät-tidõ man pilt. Lätte' pidi' olõ-ma säändse', mis mitte kunagi ar' õi kuiõ'. Lättidõ man järve veereh ollõ' luiga', kiä' inemisi õs pelgä' ja eski nokaga lei', tuu näile midägi anda õs olõ'.

Matk lätõs edesi Irboska surmaualõ, koh kaeti Tru-ri kiviristi ja näimi ka mõnt havvaplaiti, koh eesti nimi ollõ kirillitsah (vinne tähestiguh) märgit, tuu vaest joba viimä-del aol.

Lätõsime vanalõ liinamaale, koh ollõ ka kerik ja koh lahkõ kerigutiinja meele kerigupü-hä kotsilõ tiidüst and' ja ubi-nit pak. Mis kerigupühä ollõ, tuu miilde külh õs jää'. Ker-kohe panni' mõnõ' ka künde' palama. Liinamael alla orgo pidimi kõik esi' joudma müüdä äkilist oroperve.

Tõispuul järve ollõ tsässon, mis ollõ pühendet Anastasia-lõ või Nastalõ, nigu seto kee-leh üldäs. Tuu jäi kõigilõ miil-de, selle õt meil om ka Nasta-lõ pühendet tsässon nii Sergah ku Küllätüväh ja mi olõmi sääl käunu'. Joudsõmi üte Peterbur-rist peri ettevõtja mano, kiä tege präänikit ja pakk aroomi-tsäid. Tsäid saimi esi' maitsa', saimi suvõniiris osta' ka prä-nikit, mis ollõ' niisama hüä' ku ilosa'.

Käveme müüdä tiid edesi. Ku matkajuh Ahto ollõ taadõpoo-lõ jäänü, siss minti edimä-dest tiotsast müüdä, kost pidi Irboska poolõ ar' käändmä. Nii teimigi ringi sisse käugilõ. Vot mis tähendäs, ku rühki' ja mit-te kullõlda! Kavvõmbast paisu joba Irboska, ollõ' vaia õnnõ mäkke ronni'. Tuu ollõ kõgõ rassõmp, selle õt kõik ollõ' joba västinü'.

Pliinitarõh uut meid süük, päälõ tuud ollõ' kõik jal' rõõm-sa'. Kõtu' olliki' latsilõ jo tühäs lännü', meil õs olõ' midägi kotost üteh ka – kost mi tiia, midä või Vinnemaa poolõlõ üle viia! Jätimi hüväste vin-ne koolilatsiga, kinga' keväjä näemi.

Petserehe sõidõti kõrraga päälõ süüki, aigu anti sääl puul tunni, õt poodih kävvu'. Latsil ollõ väiga kaõ, õt tuu aig nii lühkene ollõ – väiga olõst tahtnu Petsereh ringi kaia! Suurõmb jago latsil ollõ' jo mi päälinah edimäist kõrda.

Buss vei meid piiri päälõ. Jätõsime hüväste hüä bus-sijuhiga ja lätõsime Eesti poolõ päälõ tagasi. Tagastulõk võtõ vähämb aigu, ka õs saa' mi inäp Vinne piiripunktih tõrõlda'.

Latsilõ miildü reis väiga, müidõgi matk, a linnus ollõ ka ütlemäldä võimas. Maa ala ollõ põnnõv minnä', ka müürü viiri pite turni' ja torni ronni'. Müidõgi ollõ hüä poodih kävvu', mõnõ latsõga joudsõmi eski apteeki. Mõnõlõ miildü piiri-ületis, huulmalda tuust, õt tuu võtõ aigu pia tunni.

Umat puult või üldä', õt Irboska kant jätõs kistumalda muljõ – säänest ilosat maas-tikku õi tulõki' Eestih miilde kõrraga. Üts lats ütõl' nalaga tõõsõlõ, kiä jo kodo tahtõ: „Sa olõtki kotõh! Todasamma tundõs ka ma' – ma olõ tõis-puul kontrolljuunt Setomaal kotõh. Taa om mi Setomaa, kõnõlgu' poliitigu' mis tahes! Aitumma kõigilõ projekti tegijilõ nii Eesti ku Vinne poolõ päält!

Ilmaveere jalotuskauk ümbre Obinitsa järve

Puulpühäl, 5. oktoobril ollõ edimäne jalotuskauk ümbre Obinitsa järve. Illos süküs tõi kokko matkajii Setomaal, Tartost ja Talinast.

PIHLAKU PEETER

Matkatii naas päälõ Obinitsa lipuvälaku päält. Edesi minti müüdä huultsit karamaalõ ja järveveere mõtsateie päälõ. Tsõõr ümbre järve olõ-õs pikk, umbõs kümme kilomeetrit, paras maa kaumisõs. Müidõgi' saat siih liikü' ka' müüdä külä-teid, a mi otsusti minnä' mõt-saratu piteh. Samah mi tiidse, õt järvetagõsõh mõtsah õgal puul kõrralitsi ratu olõki-i.

Oro' ja mäe' tegevä' Kaumi-sõ rassõst, a samah om huv-tav ja põnnõv minnä' läbi kor-gõ kuusõmõtsa. Tii päälõ jääs ka' Tuhtvitsa uja, minkõst ollõ vaia üle minnä', ja tsuut hämm kotus ollõ ja ka' raotusõ'. Kõik tuu kokko tekki' kaumisõ rassõst ja samah väiga' huvtavast,

Ilmaveere matkalt tagasi.

Priksi Elini pilt

õt kuis õks nuist läbi saia'. Kaumisõ aigu mi näi midä-gi' säänest, minkõst meil olõ-õs inne tiidmisi, õt sääne luu-dus om sihsamah järve vee-reh: sammõlduva' kalapadii', mõtsaveereh maaha jätet lint-tractor ja lajalit reklaamit lii-vakivioosõ'. Tagasi Obinitsa mi joudsõ Lauulimä kaldõhe, koh tuud tähistimi lauluga'. Mi

lätõs viil muusiumi ja tsässona kõrvalt müüdä ja sis joudsõgi' kunstigaleriie. Lämmi ruug ja tsäi jo oodi', minkõ mi ollõ väl-lä tiinnü'. Suur teno ütehkaui-jidõ iist hooltsõjilõ. Obinitsa järvematka mõt-tõst om kõnõlõ jo ammuki. Kolmõ aastaga iist mi tei mat-ka üteh uma vele Pihlaku Pau-liga'. Talinast Obinitsa koli-

nu' miis tahtõs väiga' nätä', õt mia om järve takah. Paul praa-vu toona' insuldist ja timmä motiivire suuv hinnäst proo-milõ panda'. Kõigist raskuisist tugõvap ollõ usk taastumistõ ja hüümiil matkamisõst.

Sookõrd mi pühendi matka-misõ aastavahetusõl lahkuu' Pauli mälestusele, visadusõlõ ja tsihikindlusõlõ.

Matkaja' Irboska järve veereh.

Kambrimäe Evi pilt